

Obrazovanje

Predškolsko obrazovanje je u nadležnosti općinskih vlasti, a realizuje se u javnim i privatnim ustanovama kroz odgojno-obrazovni rad usklađen sa Programom rada predškolskih ustanova FBiH. Općinsko vijeće Općine Živinice osnivač je JU „Dječije obdanište“ locirane u centru grada, koja raspolaže sa respektabilnom površinom zemljišta od 6.050 m², od čega 1.260 m² zauzimaju građevine prilagođene potrebama korisnika ustanove. Ustanova omogućava smještaj za cjelodnevni boravak djece uzrasta od šest mjeseci do šest godina. U sklopu Ustanove aktivno djeluje i produženi boravak za djecu školskog uzrasta. Predškolskim odgojem i obrazovanjem u školskoj 2014/2015. godini obuhvaćeno je 149 djece na redovnom upisu i 19 djece na vanrednom upisu, raspoređenih u pet odgojnih grupa (dvije jasličke odgojne grupe, mlađa, srednja i starija grupa) te jednu grupu djece na programu produženog boravka. Program se realizuje kroz slobodne i usmjerene aktivnosti. Odgojno-obrazovni rad sa djecom izvodi stručno osoblje – profesori predškolskog odgoja, njegovatelji i stručni saradnici. Trenutno je ukupno zaposleno 18 radnika.

Privatna predškolska ustanova «Mery Isabel» Živinice počela je sa radom u martu 2014. godine kao PPU «Braco i Seka», a u februaru 2015. godine preregistrovana je u PPU «Mery Isabel». Ova predškolska ustanova obuhvata 44 djece, raspoređenih u dvije grupe djece «mješovito jaslička» i «mješovito vrtička» sa po 22 djece. U ovoj ustanovi su uposlene 4 osobe, a trenutna površina objekta je 200 m². Budući planovi ove ustanove uključuju širenje kapaciteta i povećanja prostora, broja uposlenih i broja djece.

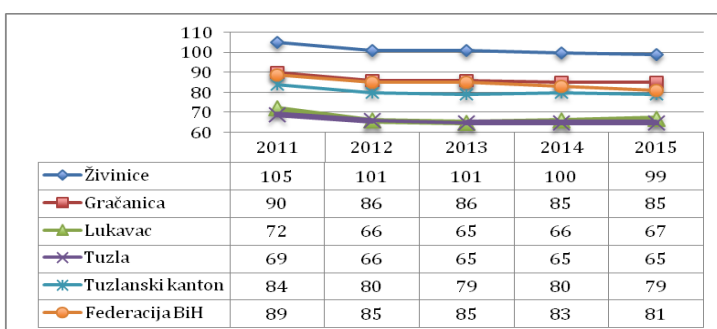
Dakle, zbirno gledajući, u školskoj 2014/15 godini predškolske ustanove je pohađalo 193 djece, što čini svega 4,23% od ukupnog broja djece na području Općine Živinice. Iako broj djece u predškolskim ustanovama bilježi trend rasta u prethodnom periodu, posebno u kategoriji djece starijeg uzrasta što ukazuje na činjenicu da su roditelji svjesni potrebe pripreme djece za školu i potrebe djelovanja na socijalizaciji djece predškolskog uzrasta, ipak je neophodno raditi na poboljšanju materijalnog položaja porodice i djece ili sufinansiranjem troškova boravka djece u predškolskoj ustanovi od strane donatora, Ministarstva obrazovanja TK ili neke druge institucije omogućiti što većem broju djece pravo na predškolski odgoj i obrazovanje.

Osnovno obrazovanje je obavezno i besplatno, i osigurava se svoj djeci. U nadležnosti je Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta Vlade Tuzlanskog kantona. Mreža od 9 devetogodišnjih i 5 područnih škola omogućava djeci prilagođen pristup osnovnom obrazovanju na području Općine Živinice. Prostorni kapaciteti osnovnih škola, ukupne površine 22.694 m² zadovoljavaju potrebe sadašnjih i budućih generacija učenika osim prostora koji se odnose na bavljenje sportom (fiskulturne sale koje nedostaju u manjem broju mjesta, odnosno Mjesnih Zajednica). Zapuštenost građevinskih objekata, neadekvatna opremljenost opremom i učilima radi sticanja znanja, vještina i kompetencija neophodnih za nastavak obrazovanja zahtijevaju značajnija ulaganja u narednom periodu. Izražen opadajući trend broja učenika u periodu 2010-2015. godina kao posljedica pada nataliteta, visoke stope

nezaposlenosti, izraženih migracija stanovništva, pomjeranje granice zaključivanja braka naviše, zabrinjava i zahtijeva fokusiranje na otklanjanje uzroka negativnog trenda radi dugoročne vitalnosti općine.

Osnovno obrazovanje u Općini Živinice u 2015. godini je pohađalo 5.584 učenika što je za 269 učenika odnosno 4,59% manje u odnosu na 2011. godinu. U poređnom analizom indikatora o osnovnom obrazovanju sa komparatorima, vidljivo je da Općina Živinice ima značajno veći broj učenika na 1.000 stanovnika od prosjeka Tuzlanskog kantona (79) i prosjeka F BiH (81), ali i značajno veći broj od Grada Tuzle (Slika 18). S druge strane, u Općini Živinice kao i komparatorima, primjetan je kontinuiran pad broja učenika što je posljedica pada nataliteta, odnosno odlaska mladih ljudi iz Bosne i Hercegovine.

Slika 18. Broj učenika osnovnih škola na 1000 stanovnika; Općina Živinice i komparatori; 2011 - 2015

Izvor: FZPR (2015)

U toku školske 2014/15 godine evidentiran je 41 učenik sa smetnjama u razvoju i 20 učenika sa poremećajem u ponašanju. Sve osnovne škole u Općini Živinice provode prilagođene programe za djecu sa smetnjama u razvoju, a koji su izrađeni od strane stručnih timova u saradnji sa stručnim savjetnicima Pedagoškog zavoda Tuzla. Od ukupno 9 škola, 6 škola nemaju prilagođene pristupe za djecu/osobe sa invaliditetom (II OŠ, Bašigovci, Dubrave, Šerici, Višća i Živinice Gornje). Također, sve osnovne škole imaju Protokol o postupanju u slučajevima nasilja među i nad djecom kojim je predviđena uloga učenika, nastavnika, pedagoga, dežurnog nastavnika, rukovodstva i ostalih uposlenika, te imaju uspostavljenu saradnju sa nadležnim Centrom za socijalni rad.

Srednjoškolsko obrazovanje je zakonski regulisano na nivou kantona i obavlja se u skladu sa važećim Zakonom o srednjem obrazovanju i odgoju kojeg je Skupština Tuzlanskog kantona donijela 2011. godine. Na području Općine Živinice srednjoškolsko obrazovanje se provodi kroz dvije institucije i to JU Gimnazija Živinice i JU Mješovita srednja škola Živinice. Ove dvije institucije funkcionišu u jedinstvenom infrastrukturnom objektu, koji je u prethodnom periodu rekonstruisan i dograđen u cilju poboljšanja uslova obrazovanja. Dok u JU Gimnazija Živinice učenici stječu opće obrazovanje, u JU Mješovita srednja škola Živinice se obrazuju učenici u 12 različitih strukovnih profila, uključujući četverogodišnje i trogodišnje programe sticanja srednje stručne spreme. Najznačajniji strukovni profili uključuju elektrotehničare energetike, mašinske tehničare za kompjutersko projektovanje, te poljoprivredne tehničare i tehničare finalne obrade drveta. Od trogodišnjih strukovnih profila, najznačajniji su frizeri, automehaničari i elektroinstalateri.

U srednjim školama nema posebnih odjeljenja za učenike/cě sa smetnjama u razvoju, ali u JU Mješovita srednja škola postoje posebno prilagođeni programi za djecu sa smetnjama u razvoju. Školski objekti imaju fiskulturne sale ali objekti nemaju prilagođene prilaze za djecu i osobe sa invaliditetom.

U 2015. godini je evidentirano 1.463 učenika u procesu srednjeg obrazovanja raspoređenih u 59 odjeljenja. Kao što je primjećeno i u osnovnom obrazovanju, i srednje obrazovanje bilježi kontinuiran pad u broju učenika u prethodnom petogodišnjem periodu te je broj učenika u 2015. godini smanjen za 8,1% manji u odnosu na 2011. godinu (Tabela 6). Međutim, važno je istaknuti blizinu Grada Tuzle kao centra regije gdje se nalazi veći izbor srednjih škola i strukovnih zanimanja, što rezultuje činjenicom da određeni broj učenika sa područja općine Živinice svoje srednje obrazovanje stiće u Gradu Tuzla. Prema procjenama lokalne uprave, oko 3.500 učenika sa područja Općine Živinice stječe srednjoškolsko obrazovanje u srednjim školama na području Grada Tuzle.

Tabela 6. Pokazatelji o stanju srednjeg obrazovanja; Općina Živinice; 2011-2015

Godina	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1000 st.	Omjer broja nastavnika i učenika
2011	55	1.592	113	29	14
2012	58	1.678	117	30	14
2013	55	1.558	116	28	13
2014	55	1.450	116	26	13
2015	59	1.463	122	26	12

Izvor: FZPR (2015)

Pored javnih ustanova srednjoškolskog obrazovanja, na području Općine Živinice od 2013. godine djeluje i Privatna Ustanova «Centar za obrazovanje i obuku odraslih tehničke struke» uspostavljena u skladu sa Zakonom o srednjem obrazovanju, član 67. do 72. Misija ove ustanove jeste da omogući obrazovanje i osposobljavanje osobama koje su prerasle ili u toku formalnog obrazovanja nisu mogle ostvariti pretpostavke za završetak srednje stručne ili tehničke škole. PU «Centar za obrazovanje i obuku odraslih tehničke struke» nudi obrazovanje za 21 različiti strukovni profil a do sada je kroz ovu ustanovu edukovano 240 polaznika. Navedeni Centar ima intenciju daljeg razvoja i širenja, te dodatnog upošljavanja novih kadrova. Međutim, da bi se navedeni ciljevi ostvarili neophodno je stvoriti uslove za proširenje istog, kroz obezbjeđivanje adekvatne lokacije i rješavanje imovinskopravnih odnosa, što treba da u definiranom periodu implementacije Strategije razvoja bude jedan od značajnijih ciljeva kompletne zajednice.

Na području Općine Živinice ne djeluje nijedna visokoškolska ustanova, stoga studenti sa područja Općine Živinice visoko obrazovanje uglavnom stiću na Univerzitetu u Tuzli, udaljenom cca 20 km. Također, prema procjenama Općinskog razvojnog tima, u posljednjih pet godina primjetan je trend porasta odlaska mladih ljudi sa Općine Živinice na studij u inostranstvo, prvenstveno u Austriju i Njemačku.

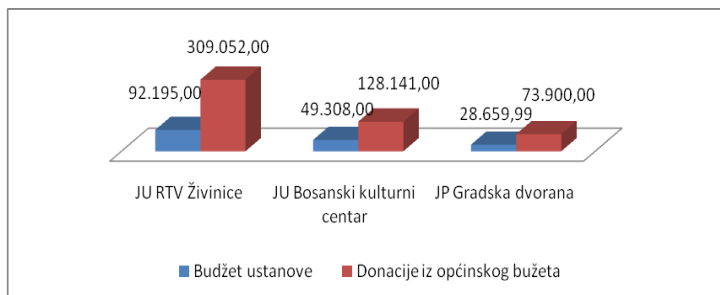
Kultura i sport

Na području Općine Živinice je registrovano 13 ustanova za obavljanje kulturnih djelatnosti (JU Radio televizija Živinice, JU Bosanski kulturni centar, JP Gradska dvorana, BZK Preporod, KUD Živinice, KUD Modrački mornari, KUD Priluk, KUD Mladost Suha, UG Gradski mješoviti hor Živinice, HKD Napredak, UG Scena, UG Sevdah i UG Sumeja). Ove institucije kulture u sklopu svojih redovnih aktivnosti organizuju 7 tradicionalnih kulturno-umjetničkih događaja na području Općine Živinice, čime se kontinuirano radi na razvijanju kulturnih sadržaja na području Općine Živinice iako se uopćeno može reći da je nivo kulturne razvijenosti Općine na nezavidnom nivou.

Nosilac kulturnih aktivnosti u Općini Živinice je JU Bosanski kulturni centar, koji pod raznim nazivima djeluje još od 1966. godine. Objekat ove ustanove smješten je u centru grada, a osnovna djelatnost je kultura, obrazovanje i informisanje, te ima površinu od cca 3.000 m². U njemu se nalaze i gradska biblioteka sa fondom od 27.000 knjiga, gradsko pozorište/kino dvorana sa cca 500 sjedišta te prostori JU RTV Živinice.

Gradsko pozorište Živinice je osnovano 1974. godine i tijekom četiri dekade svog postojanja postalo je respektabilan dom kulture u regiji. Tokom ovog perioda izvedeno je više od 100 premijera i približno 700 repriza u kojima je bilo angažovano nešto više od 350 glumaca. Zahvaljujući radu i afirmisanosti glumaca iz ovog pozorišta, Živinice su bile poznate kao festivalski grad. Međutim, usljed nedostatka finansijskih sredstava, rad Gradskog pozorišta Živinice je marginalizovan i trenutno se zgrada Bosanskog kulturnog centra, koja je bila primarno mjesto za izvođenje pozorišnih predstava, koristi više u svrhe održavanja koncerata i obilježavanja prigodnih događaja. Pored ovakve vrste događaja, BKC ima funkciju i kino sale čime se nastoji oživjeti filmska umjetnost u ovoj Općini uprkos materijalnim teškoćama i nedostatku sredstava.

Za finansiranje ustanova kulture na području Općine Živinice je potrebno cca 720.000 KM na godišnjem nivou, od čega se 75% sredstava odnosno cca 530.000 KM izdavaju iz općinskog budžeta. U ukupnoj strukturi izdvajanja sredstava iz općinskog budžeta, 95% sredstava se izdvaja za tri ustanove i to: JU Radio Televizija Živinice, JU Bosanski kulturni centar i JP Gradska dvorana. Obzirom da su struktura i iznosi finansiranja uglavnom ujednačeni tokom prethodnog petogodišnjeg perioda, Slika 19 pokazuje pregled izdvajanja budžetskih sredstava za rad ove tri institucije za 2015. godinu. Slika 19. Finansiranje tri najznačajnije ustanove kulture; Općina Živinice; 2015

Izvor: Općina Živinice (2016)

Općina Živinice ima respektabilan ugled u svijetu rukometa, koji se takmiči u Premijer ligi Bosne i Hercegovine. Klub je osnovan 1972. Godine, a od sredine 90-tih godina i ratnih

dešavanja u BiH, Klub s velikim uspjehom igra u najelitnijem bh. rukometnom takmičenju, dok je u nekoliko navrata nastupao i u Evropi. Zahvaljujući rezultatima i plasmanu RK Konjuh Živinice, Općina Živinice često ima priliku da ugosti rukometne momčadi iz svih krajeva Bosne i Hercegovine kao i regije u Gradskoj dvorani Živinice.

Pored RK Konjuh Živinice, na području ove općine je aktivno 35 sportskih udruženja prvenstveno onih koji su organizovani kao nogometni klubovi. Pored nogometa, u Živinicama se afirmiše razvoj borilačkih vještina te u posljednje vrijeme sve više i biciklizam. Naime, Općina Živinice obiluje predjelima pogodnim za razvoj brdsko-planinskog biciklizma što postaje sve izraženiji hobi među stanovnicima ove Općine. Za rad sportskih udruženja, Općina na godišnjem nivou izdvaja između 130.000 i 190.000 KM, gdje su najznačajnija sredstva izdvojena za rad rukometnih klubova (muškog i ženskog), te NK Slaven koji predstavlja najuspješniju nogometnu momčad na području Općine.

Kroz rad sportskih udruženja na području Općine Živinice se već dugi niz godina održavaju tradicionalne sportske manifestacije koje uključuju: Sportska školska takmičenja učenika osnovnih škola, Memorijalni turnir «Nesib Malkić» Dubrave Gornje, Memorijalni turnir «Izet Selimović Izo», Memorijalni turnir «Džemal Mešanović Džo», Biciklistička utrka u povodu dana općine Živinice te Turnir u sjedećoj odbojci u povodu dana oslobođenja općine Živinice.

Obzirom da je nivo opremljenosti sportskim sadržajima zadovoljavajući u Općinskom centru, dok su ostala područja zapostavljenija, u narednom periodu je potrebno ulagati u izgradnju sportskih sadržaja i u ostalim naseljima. Otvoreni sportski objekti uglavnom su zastupljeni u vidu nogometnih igrališta. Ove objekte je potrebno dopuniti sa svlačionicama, mokrim baterijama, prostorijama za sudije i upravu.

Zdravstvena zaštita

Usluge zdravstvene zaštite na području Općine Živinice pruža JU Dom zdravlja, koji u svom sastavu ima 19 područnih ambulanti, te Hitnu pomoć. JU Dom zdravlja je organizovana kao jedinstvena zgrada, smještena u strogi centar urbanog dijela Općine Živinice. U okviru rada JU Doma zdravlja djeluje 31 tim porodične medicine. Također na području Općine djeluje 9 privatnih ordinacija, od čega 4 stomatološke, 1 hirurška, 1 očna, 1 ginekološka i 2 ordinacije opće medicine.

Najbliža ustanova sekundarne zdravstvene zaštite je JU Univerzitetski Klinički Centar Tuzla, udaljen od Općine Živinice cca. 20 km. Na području Općine djeluju 26 privatnih ljekarni (apoteka), od kojih se njih 12 nalazi u urbanom području, dok je preostalih 14 raspoređeno po ostaloj teritoriji Općine Živinice. Od 2013. godine ne postoji ni jedna javna ljekarna na prostoru Općine.

U zdravstvenom sistemu na području općine Živinice je u 2015. godini evidentirano 578 zaposlenih osoba, od čega 171 muškarac i 407 žena. Struktura zaposlenih i trend razvoja u posljednjih pet godina dat je u Tabeli 7.

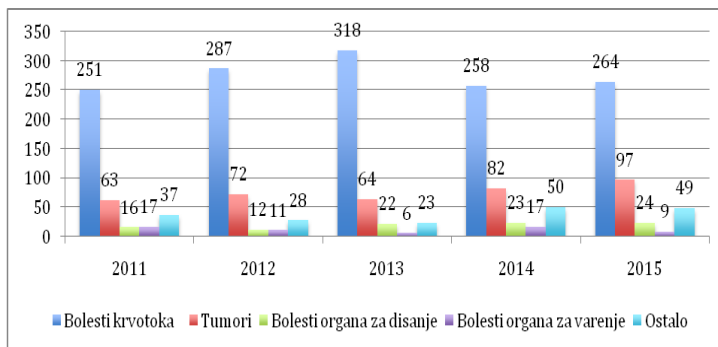
Tabela 7. Osoblje zdravstvenih ustanova prema rodnoj odrednici; Općina Živinice, 2011-2015

Osoblje	2011		2012		2013		2014		2015	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Zdravstveni radnici	64	174	72	185	73	185	75	186	68	186
Liječnici opće prakse	15	29	19	31	17	26	18	28	10	21
Ukupno specijalista	13	20	17	29	15	27	15	27	16	31
Ginekolozi	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2
Stomatolozi	4	7	4	7	4	7	4	8	4	9
Medicinski tehničari	32	118	32	118	37	125	38	123	38	125
Ostalo osoblje	35	32	33	31	34	31	34	31	34	33
Ukupno	165	381	179	403	182	403	186	405	171	407

Izvor: JU Dom zdravlja Živinice (2016)

Prema raspoloživim podacima za prethodni petogodišnji period, najsmrtonosnije bolesti za građane na području Općine Živinice su bolesti krvotoka, od kojih umre 60% stanovništva. Nakon bolesti krvotoka, najsmrtonosniji su tumori koji imaju izražen trend rasta kao uzrok smrti, te je u 2015. godini usljed ove bolesti umrlo 97 osoba, dok je u 2013. taj broj bio za 30 manji.

Slika 20. Najopasnije bolesti i broj umrlih, Općina Živinice, 2011 - 2015

Izvor: JU Dom zdravlja Živinice (2016)

Nevladine organizacije i udruženja građana (NVO)

Nevladine organizacije i udruženja građana predstavljaju značajan segment razvoja civilnog društva i demokratizacije cjelokupnih društvenih odnosa. Upravo zbog te činjenice općina Živinice je putem ove Službe za opću upravu i društvene djelatnosti posvetila značajnu pažnju saradnji sa nevladinim sektorom.

U Budžetu općine svake godine budu planirana sredstva za velik broj NVO za finansiranje projekata i programa NVO i projekata i programa udruženja iz oblasti omladiske politike.

U 2012. godini Centar za djecu sa višestrukim smetnjama izmješten iz neuslovnih prostorija JU „Dječije obdanište“ Živinice u prostorije bivše kasarne Ljubače privremeno do izgradnje vlastitih prostorija Centra. Za ovu aktivnost Općina Živinice izdvojila je finansijska sredstva kako bih prostorije u kasarni Ljubače privela namjeni i upotrebi djece sa višestrukim smetnjama.